

EPIDEMIOLOGIA ZOOANTROPONozELOR LA NIVEL MONDIAL

Daniela GAMUREAC, Vasile SOFRONIE

Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, Chișinău, Republica Moldova

Autor corespondent: Daniela Gamureac, e-mail: danielagamureac@gmail.com

Cuvinte-cheie:

zooantroponoze, țări slab dezvoltate, zone tropicale și subtropicale.

Introducere. Zooantroponozele afectează deopotrivă oamenii, animalele domestice și sălbatice. Această povară previzibilă cade, în mare măsură, asupra țărilor slab dezvoltate sau în curs de dezvoltare, sărăcia fiind factorul de risc major. Zooantroponozele sunt o problemă pentru sănătatea publică din cauza numărului lor, frecvenței și severității în raport cu sănătatea umană. Conform Comitetului de experți al OMS, există peste 250 de zooantroponoze.

Scopul. Analiza situației epidemiogene la nivel mondial privind circulația zooantroponozelor și zonelor cu risc sporit.

Material și metode. În review-ul literar au fost incluse și analizate 161 de lucrări științifice selectate din baza de date PubMed, pentru perioada anilor 2012-2022, și 22 de articole fundamentate bazate pe raportarea și analiza situației epidemiogene a zooantroponozelor la nivel mondial.

Rezultate. Pe parcursul perioadei cercetate, **leptospiroza** a cauzat anual 1,03 milioane de îmbolnăviri, dintre care 73% în țările tropicale. Astfel, boala este printre principalele cauze de mortalitate, înregistrând 58 900 de decese, și de morbiditate în Asia de Sud și de Sud-Est (19,7 cazuri la 100 000 de locuitori India și 39,2 în Indonezia). **Febra dengue** este cea mai importantă infecție virală transmisă de țânțari oamenilor, infectând anual 400 de milioane de oameni din 125 de țări din zonele tropicală și subtropicală. **Febra hemoragică Crimeea-Congo**, cea mai răspândită infecție virală transmisă de căpușe la om, cu o rată a mortalității de 10-40%, este distribuită geografic în țările Baltice și în alte țări din Europa de Est, în Portugalia, în Spania, în Țările de Jos, în Germania, în Franța și în Anglia. **Infecția cu virusul West Nile** este endemică în zonele din Africa, din Asia de Sud, din Orientul Mijlociu și în regiunile calde ale Europei: Franța, Grecia, România și Italia. În Europa, în ultimii 20 de ani, a fost observat un număr mai mare de focare cu această infecție, ultimul fiind înregistrat în 2018 în sudul și în centrul Europei. Potrivit raportului anual de supraveghere a **brucelozei** în China, în 2019 au existat 56 de urgențe de sănătate publică de bruceloză. Aceste evenimente au fost legate, în principal, de creșterea animalelor, de consumul de lapte crud sau de prelucrarea și de comercializarea necorespunzătoare a produselor de origine animală. În 2017, focarul de bruceloză umană (122 de cazuri în Hezhou, China) a fost generat de consumul de lapte de oaie nepasteurizat. În 2019, a fost raportat pentru prima dată un caz de transmitere probabilă a *Brucella* de la mamă la copil în provincia Hunan, China. **Tularemia** are o rată de mortalitate ridicată – 30%, iar incidența este în creștere în țările Balcanice și în Turcia, în timp ce în restul Europei a scăzut. **Rabia** umană este neglijată, în special în țările cu resurse limitate din Africa și din Asia, unde povara bolii scade disproporțional, iar mortalitatea este substanțială – 60 000 de decese anual. Conform estimărilor, fiecare 10-20 de minute aici cineva moare de rabie, iar 40-50% dintre decese sunt în rândul copiilor sub 15 ani. Datele sugerează că anual numai în India decedează din cauza rabiei până la 20 000 de oameni.

Concluzii. La nivel mondial, circulația zooantroponozelor este în creștere, preponderent în țările slab dezvoltate din zonele tropicală și subtropicală unde condițiile de mediu și sociale facilitează abundența animalelor care servesc ca rezervor pentru agenții patogeni ai acestor zooantroponoze. Toți acești factori reprezintă riscuri suplimentare pentru transmiterea zooantroponozelor.